

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ruperti Abbatis Tuitiensis, Summi Disertissimi
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Prologus Ruperto Abbatis In Sex Posteriores Prophetas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

esset circumcissus. Vnde Ap[osto]lus. Quomodo (inquit) reputata est Abrahæ fides ad iustitiã? In circumcissione an in p[ro]putio? Nõ in circumcissione, sed in p[ro]putio, Et signũ accepit circumcissionis, signaculũ iustitiæ fidei, q[ui] est in p[ro]putio, ut sit p[ro] oim credentiũ p[ro]putiũ, & sit p[ro] circumcissis. Itaq[ue] dũ dicitur, dabis ueritatẽ iacob, misericordiã Abrahã, in multos quidẽ ueritas, sed in multo plures misericordia redudat, q[uo]d nimis nobis expedire sp[irit]us propheticus b[on]e p[ro]p[er]derat. Nã ut saluemur, nõ tã ueritatẽ iudicis q[uam] misericordiã q[ui]rimus creatoris. Deniq[ue] & si fuerint ex circumcissione sancti p[er]fecti, q[ui]bus ad coronã ueritas dei abundauit, nobis t[ame]n gentibus misericordiã est q[uo]d idẽ deus imp[er]dit. Vnde idẽ Ap[osto]lus: Dico em[im] (ait) Christũ Iesum ministrũ fuisse circumcissionis propter ueritatẽ dei, ad cõfirmãdas promissiones patrũ, g[ra]tes aut[em] super misericordia honorare deũ. ¶ Quibus aut[em] patribus iurauerit hæc d[omi]n[us], ut iste meminit dicẽs: q[ui] iurati patribus nostris, à diebus antiquis, scire debemus, q[uia] isti sunt p[ri]cipue p[ro] Abraham & patriarcha David. Iurauit em[im] d[omi]n[us] David ueritatẽ, de fructu u[er]tris tui ponã sup[er] sedẽ tuã, iurauit misericordiã Abrahã sup[er] miseris g[en]tibus, ita ut diceret: Per memetipsum iurauit, q[uia] fecisti r[ati]õẽ hæc, & nõ peperisti filio tuo unigenito, benedicã tibi & b[en]dicentur in semine tuo o[mn]es gentes terræ. Et hæc quidẽ scilicet, ueritatẽ & misericordiã iã dedit, sed datũ hoc in iudicio futuro palã c[on]t[ra]ctis apparebit. Debemus em[im] sermonẽ h[uius] propheticũ ita terminare, ut memores simus in it[er]i quo ita c[on]cepit. Audiant montes iudiciũ d[omi]n[us] & fortia fundam[en]ta terræ, q[uia] iudiciũ d[omi]n[us] c[um] p[ro]p[ri]o suo, & cum Israhel dijudicabitur. ¶ Plane q[uo]d de una gente Israhelica diximus, quã tunc diuisa erat in duas partes, id est, in Samariã & Hierusalẽ, idem de uniuerso genere humano sentimus & dicimus: Sicut em[im] t[un]c d[omi]n[us] iudiciũ proponens se se inter utrãq[ue] partẽ exhibuit, Samariã tanq[ua]m reũ imp[en]itentẽ perpetuã captiuitati adiudicans, Hier[osolymam] uero tanq[ua]m reũ p[en]itentẽ de Babylonia captiuitate soluendã esse decernẽs, sic ab initio seculi fecit & facit, & facturus est in fine seculi. Nã ut de iudicio breuiter dicam, in ter Cain & Abel, qui ambo, sicut et nos o[mn]es, i Adã peccauerãt, taliter se exhibuit, ut imp[en]itentẽ Cain o[mn]ino abijceret, p[en]itentẽ uero & dignos p[en]itentia fructus offerentẽ Abel susciperet. Porro de fine seculi euangeliũ nõ tacuit, q[uia] gentes o[mn]es in duas diuisiones tanq[ua]m in duos reos diuidens alterã partẽ positã à sinistris ueluti reũ imp[en]itentẽ perpetuo tradet igni pronũciãns q[uo]d p[en]itentia fructũ nõ fecerit, alterã uero partẽ cõstitutã à dextris, ueluti reum q[ui] dignos p[en]itentia fructus fecit, ad regnũ uocabit. Et ut sciamus q[uo]d cõstans in tali discretione iudex iste sit, in ipso suã mortis articulo, dũ inter duos latrones penderet, alterũ imp[en]itentẽ & blasphemantẽ reliquit, alteri p[en]itenti & cõsitenti paradysi ianuã aperuit, & cont[ra] nouo iudiciũ populũ imp[en]itentẽ derelinquens, gentium p[en]itentiam suscepit.

Ro. 4.

Ibid. 15.

Psal. 137.

Gene. 22.

Sup. 6.
Extremũ do
mini iudiciũ,

Gene. 4.

Matt. 25.

Luce. 23.

¶ Finis libri tertij & ultimi in Micheam prophetam.

PROLOGVS RVPERTI ABBATIS
IN SEX POSTERIORES PROPHE: TAS.

Refrigerat in me feruor studij laudabilis, quod est uacare in prophetis: quẽ admodum Iesus filius Syrach dicit: Sapientiam omnium antiquorum exquireret sapiens, & in prophetis uacabit. Hoc feruenti studio facere inceperam, et ante hoc biennium. XII. prophetarum uolumen ingressus, & ex ipsis sex anterioribus, sicut in ordine sunt, quantum potui perscrutatus, quantum se exquirentem admisit sapientia ipsorum, quã Christus est, quia reuera sapientia dei Christus, sapientia ipsorũ est, & in ipsum tendit omnis eorũ prophetia, & omnis scriptura diuinitus inspirata. Cũ ad Naum peruenissem, qui in ordine septimus est, substiti, & uelut offensus toto restigescente studio non ulterius procedere cupiui. Quã causa properantẽ animũ offendit, iam nunc dicam tibi d[omi]n[us] Ekkenberte abba uenerabilis, qui cœnobio Corbienti p[re]sident, eandem quam p[re]dixi sapientiam antiquorũ studiose legendo exquiris. Tu quippe mihi scribere dignatus es, & scripto tuo cõmonere me, ut eodẽ studio, quo (ut tibi uisum ẽ) tractaueram sex prophetas anteriores, tractarem & posteriores: utiq[ue] per hoc significans simplicem te habere oculũ, & partem nullam habentem tenebrarum, quales patiuntur nõ

Ecci. 59.

Sapientia p[ro]phetarũ Christi est.

Cur opus
ennio inter
missum.

nulli, qui nullā lucernā, quamuis clare lucentē, videre possunt, inuidendo alijs quod ipsi
secuti nō sunt. ¶ Causa hęc est, cur opus illud intermisi, quia uidelicet difficultas quasi de
sumptione redarguens, animū defessum reddidit, & interim Cuno reuerendus pater cono
bji Sygebergensis, putans me opus illud usq; ad finē perduxisse, & iccirco ociari, occasio
ne de mutua collatione accepta: Scribe (ait) mihi librū de uictoria uerbi dei. Hęc dicens &
sapius repetens, nō destitit, donec animum quō uolebat intendi, & ecce. XIII. libellos, deo
adiuante, cōsummaui: illud opusculū de uictoria uerbi dei uix euaginauerā, uix ad portam
cōsummatiōis peruenerā, & ecce admonitionis tuę memor, diligēs animus, iā dicitos. VI.
posteriores prophetas, quos omiserā, respexit, & amore illoꝝ incaluit, & sciens uel sperans
q; meditatio sapientię illorū mercede nō carebit. Ipsi nāq; fundamētū posuerūt, & quicūq;
super hoc fundamētū aurū, argentū, lapides preciosos superædificauerit, mercede propria
accipiet, Aplus ait. ¶ Dicit aliquis: Ergōne sensus tui aurei sunt, & sermones tui, tua acti
matōe, argentei sunt? Nō ego dico, sed tuū facit iudiciū, & multoꝝ, qui, ut tu, beneuolentia
quibus etiā uix credo, q; sensus nostri, sermones nostri, sensibus atq; sermonibus illoꝝ, simi
les sint, quibus in psalmo spūs sanctus dicit: Si dormiatis inter medios cleros pennę colūbe
deargentatę, & posteriora dorsi eius in pallore auri. Et est sensus: Si fueritis studentes in libro
ueteris ac noui testamēti, qui medij sunt, qui cōmuniter de utroq; testamēto à fidelibus elu
guntur, & in autoritate habētur, & si (inquā) fueritis studentes in illis, si per se ueraciter in
illis usq; ad dormitionē mortis, tunc apparebit uobis, & per uos innotescet alijs, quod pen
næ colūbæ deargentatę sint, & posteriora dorsi eius in pallore auri, id est, q; sanctę scriptu
rę sermo exterior, qui nescientibus uidetur uilis, ipsa supe omnē eloquentiā secularē præ
clarus sit, uelut argentū igne examinātū, & mysticus qui sub uerbis latet sensus, sicut sub pe
nis dorsum, ipse præclarior sit uelut aurū. ¶ Igitur quoniā & tu cōmones, & spes mercedis
in deo est, iste quoq; unus de filijs captiuitatis super fundamentū hoc, ut cœpit, superædifi
ciet quod potest. Olim sic fuit dictū, subsannādo filijs transmigratiōis ædificandis mu
ros Hierusalē: Aedificēt, si ascēderit vulpes, transiliet murū eorū lapideū. Et illi ecclōta: Au
di deus noster, q; facti sumus despectui. Cōuerte opprobriū super caput eorū. Nūquid in
xta opprobriū illoꝝ ascendit vulpes, & transiliuit murū, & quod sperantes in dño ædifica
uerūt: Imō cōuersum est opprobriū in caput eorū, & magna erit gloria ciuitatis uel domus
istius nouissimæ plus q; primæ, dicit dñs exercitūū. Et in loco isto dabo pacē, dicit dñs ex

j. Cor. 3.
Quid pennæ
columbæ de
argentatę
Psal. 67.

Necm. 4

Agg. 2

Super ædifi
care in scrip
turis.

Verba Res
ginhardi.

Cant. 7.

Cuno exac
tor operis.

Cant. 8.

ercitūū. Vnde nobis suo loco plenius erit dicendū. ¶ Ferē similia cōtigerunt eis, qui cūq;
deli studio superædificauerūt, quod potuerūt, super fundamentū apostoloꝝ & prophetarū
quia dū ad uiuerent, dū ædificarēt, opprobria de nōnullis sustinuerunt, sed de his qui expro
brabant decedentibus, ipsorū permanet ædificiū. Quæ hactenus dicta sunt, iā calamus scri
ptoris usq; ad ultimā ferē dicti iunculā pscripserat, & cū ecce duo fratres Helmuuardes, Bau
rensis cōgnobij superueniētes, breuē porrexerunt epostolā, q̄ uel sola mihi suffragari possēt,
ne quis scripta mea legēs, magis in me accuset p̄sumptionē nimis ultroneā, q̄ circa uerbum
dei, per qd facti & refecti sumus, studiosam cōsideret beneuolentiā. Ait eq; inter cetera scri
ptor epistolę, prior ipsoꝝ scriba doctus, & sacrarū scripturarū fidelis alumnus, noie Regim
hardus, de quo nō dubito, q; priorū. VI. prophetarū exēplar à te, cui transmissa, fuerit cō
secutus. ¶ Sed debes (inquit) adhuc amori, debes honori & obsequio dilecti, per ipsum autē
& propter ipm nostro desiderio, ut uerba oris eius sicut cœpisti, usq; ad finē aperta, ne si pro
pter difficultatē eorū te pidius forte secuti, nō fortiter cucurrerim⁹ in odore unguentorum
eius, tibi imputerur, qui introductus in cellaria regis, occultasti diuitias sponsi, quas tibi cō
spexisti. Explanationē dico. XII. prophetarū, cuius partē iam dudū tanta perfectiō p̄
te, ut uiderer tunc primū tali me studio mancipasse. Quanto magis autē in parte delecto
te uehemētius in expectationē totius exæstuo. Hęc ille quē prædixi. ¶ Taceo de illo mo
nitore, & penē p̄ceptore meo Sygebergensi, qui me cunctantē, de solita admonitiōe
proficit, grauius quasi ludibundus impulit: Imperio (ait) spūs sancti p̄cipio tibi. Ita quō
nā & ipse dilectus dicit: Quæ habitas in hortis, amici auscultant te, fac me audire uocem
tui & cæteris monitoribus tanq; amicis dilecti auscultantibus obtemperans, ingredere
hanc partem profundi totius nauigationis, cursum sancto committens spiritui.